

Totožnost nároku.

V Právniku č. 4/1939, str. 219 bylo uveřejněno rozh. vrch. soudu v Praze z 8. března 1939, č. j. R VI 150/39 tohoto obsahu:

Cedent žaloval o vydání knih, dav žalovanému podle § 410 c. ř. s. možnost zprostiti se závazku zaplacením určité částky; řízení zůstalo v klidu a na to cedent postoupil cesionáři svůj nárok na vydání knih. Žalobě cesionářově brání rozepře cedentem zahájená, třeba by cesionář žaloval o zaplacení knih.

Z důvodů rekursního soudu: Pro otázku zahájené rozepře podle §§ 232, 233 c. ř. s. je rozhodno, zda je ještě na soudě spor dřívější žalobou zahájený a dále, zda v obou sporech se jedná o tytéž strany a tentýž sporný předmět. Pro otázku totožnosti stran a totožnosti sporného předmětu přichází v úvahu, zda by mohly vedle sebe obstáti oba rozsudky, jimiž by obě rozepře byly rozhodnuty, kdyby námitka rozepře zahájené uznána nebyla. Není pochyby, že by vedle sebe neobstály, neboť firma A. by měla nárok na zaplacení 489.529 K za knihy a Eva K. nárok na vydání těchže knih, resp. podle žádosti eventuální zaplacení téhož obnosu. Nutno proto souhlasiti se soudem první stolice, že firma A. i cesionářka jsou stranou jednou potud, že vymáhá-li nárok firma A., nemůže jej vymáhati zároveň Eva K. a naopak. Kdyby byl nárok firmou A. postoupen, jest to pro předmětnou otázku nerozhodno. Směrodatným jest jen, že žaloba předmětná byla podána poté, když žalobou Ck II 26/34 byl spor zahájen (§ 232 c. ř. s.) a že na soudě dosud je. Zabýval-li se první soud výkladem § 234 c. ř. s., činil tak proto, aby dovodil, že cesionářka a firma A. jsou stranou jednou při posuzování otázky, zda námitka sporu zahájeného je oprávněna. Rovněž pokládá soud rekursní za správné, že vymáhání částky 489.529 K a vymáhání vrácení knih tvoří jeden a týž předmět sporu, neboť obnos peněžitý jest jen hodnotou těch knih, jež se jinak podle žalobní prosby mají vrátiti a oba nároky lze v téže prosbě žalobní vymáhati též alternativně.

Upozorňujeme na ně proto, poněvadž máme za to, že se nedoporučuje, aby se někdo podle něho řídil. a) »Totožnost stran« v obou případech dána byla. b) Jinak však jest tomu s »totožností nároků«.

§ 233 c. ř. s. mluví o »nämlicher Anspruch« a ani v literatuře ani v judikatuře dosud nebylo pochybnosti, že z jednoho a téhož právního důvodu může býti vyvozována celá řada nároků. Tato otázka jest otázkou hmotněprávní a nikoli formálněprávní. Jestliže žalobce žaluje jednou žalobou na u r č e n í, že smlouva trvá, a druhou žalobou na s p l n ě n í ně kterého nároku ze smlouvy, pak přece také jsou obě žaloby s hlediska formálního vedle sebe přípustné, o tom ani nemusíme citovati literaturu a judikaturu, stačí podívat se na jejich snůšku u Neumanna. Velmi časté jsou případy, kdy z uzavřené smlouvy má strana nárok buď na dodržení smlouvy a náhradu škody nebo na zrušení smlouvy a náhradu škody, anebo na odstoupení od smlouvy tak, jakoby se byla nestala. Učinila-li strana již jednou volbu, nemůže ji změnit. To jsou otázky práva hmotného. Podá-li pak strana žalobu na jeden ze svých nároků, může se státi, že žaloba bude zamítnuta proto, poněvadž strana zvolila si jiný z nároků podle zákona jí příslušející. Strana potom samozřejmě podá žalobu k vydobytí nároků, které podle hmotného práva ještě jí přísluší, a nikoho dosud nenapadlo namítati proti takové žalobě, že jde o res judicata, neboť jiný nárok z téhož skutkového podkladu byl pravoplatně zamítnut. Zde jest nejjasněji viděti, že totožnost nároků, která může přivoditi stav »litis pendentis« nebo »rei judicatae«, se řídí jen podle toho, co strana jako svůj nárok v předchozí žalobě sama uplatnila. Uplatnila-li strana jako svůj nárok požadavek, aby jí byly vráceny knihy in natura, jest to nárok zcela jiný, nežli jestliže později žaluje, aby jí knihy byly zaplacený. Zda mohou či nemohou vedle sebe oba nároky býti přisouzeny, jest otázkou nikoli procesní, nýbrž otázkou hmotněprávní.